

“BAŞINI DİK TUT, ANACAN, MƏN ÖLMƏYƏ GETMİRƏM...”

Vətən xiffəti çəkməkdən, Qarabağ savaşımızın canlıca uğursuzluğundan o qədər əsəblə söhbət edirdik ki, xüsusən gənc nəsillə daha sülh danışıqlarını həqarət sanır, yalnız dava etməyi üstün tuturdu. Əksər cavablarımız daha çox şəhidlik arzusunun söz salırdı. Hirsli-hirsli deyirdilər ki, belə yaşamaqdansa, erməni kimi xain və faşist bir millətin çox yalancığı, menasız sülh icilləmələrinə qulaq asmaqdan, vətən savaşına başla, ya da qazıl

Samuxlu gəncimiz Əfqan Rövşən oğlu Nuriyev da belə düşündü. O, Sarqamış kənd orta məktəbində oxuyan zaman heyatda əsas arzusunun nə olduğunu barədə inşa yazısında şəhid olmaq qəyəsini ayrıca vurğulamışdı. Yazmışdı ki, nə qədər Qarabağ müsbəti çəkmək olar, müddətsiz həsrətdən gözlerimə qan gəlib, daha bəşir, mən Qarabağımızın azadlığı uğrunda şəhid olmağa hazı-

şə layiqincə yerinə yetirən Əfqan uşağın çağlarından etibarən bütün həyatı sınaqlarda kimisə məyus etməmişdi. Həm əsgərlik dövründə, həm də əmək fəaliyyəti zamanı yalnız ürekaçan əməllər edir, xüsusi rəğbət sahibi olurdu. Necə deyərler, sözünün ağası idi. Qan bahasına olsa da, vədinə əməl edirdi. Bu səbəbdən ki, erməni işğalçılarına qarşı başlanan əks-həmləmin ikinci günü, yeni sentyabrın 28-də hərbi səfərbərliyə yüksək fərəh hissələri ilə getdi. Onu gözü yaşlı yola salan anasına “sənə ağlamaq yaraşmaz, başını dik tut, anacan, mən ölməyə getmirəm, ulu Qarabağımızı azad etməyə gedirəm” demişdi. Anası da yaxşı bilirdi ki, daim vətən sevgisi ilə öyünən oğlu Əfqanın damarında qan deyil, düşməne qarşı qəzəb dolaşmışdı, onu bu yoldan kimsə saxlaya bilməzdi.

Doğrudan da, igid qazancı igidlik olar. Əfqan Qarabağ savaşına təcrübəli rəhbər kimi səfərbər olunmuşdu. Belə ki, vaxtilə ordumuzun mühüm aviasiya hərbi hissəsində hərbi rəhbərliyin inçalilərini yaxşı mənimsədiyinə görə daim komandirliyin təşəkkülünü qazanmışdı. Hərbi səfərbərlik məqamı yetişməyə də özünü arxayın aparırdı. Hərbi qeydiyyatı itxasına uyğun kifayət qədər təcrübəsi vardı. Hələ hərbi əməliyyatlara daxil olmadan əvvəl keçirilən təlim yoxlamalarında təcrübə bilikləri ilə seçildi və bu üstünlük nəzərə alınaraq onun ön xəttə çıxarılmasına əsaslı zəmanət verildi. Böyük komandir baş leytenant MəhİR Şahmərzaadə ilk fərdi söhbətində onun bacarıqlı fəaliyyətinə bələd olduğunu gölərdən açıq şəkildə etiraf etdi ki, rəhbərlik məsələsində problemimiz olan deyil.

Oktyabrın 12-də Əfqan uğurlu döyüş əməliyyatlarına qoşuldu. Dehşətli məqamlarla, yarımağır, yarımyüngül düşməni müqavimətli ilə üz-büz dayandırsa da, özünü çox həyəcanlı aparmırdı. Gözləri daim komandirin ağzına dikilmişdi. Aldığı göstərişləri bir an içərisində lazımı məsul postlara ötürürdü. Bəzən öz rəhbərlik funksiyaları ilə yanaşı tətixlə prosesinə müəyyən köməklik göstərər, yaralı döyüşçülərimizə ürekaç-direk verərək yardım

əlını uzadırdı. Demək olar ki, onun qanlı-qadali sənə gəzəranında təbii surətdə yaranan həyəcanı özündən çox döyüş yoldaşlarına yonəlmışdi. Savaş meydanında öz yoldaşını köməksiz qoyub qaçan digərlərin nəmərd hərəkatlarını, qorxa-qorxa geri çəkilməalarını öz gözələri ilə görüb hey deyirdi ki, dözülsə dər deyil, heç inana bilmirəm, əvvəllər biz bu kafirlərə necə uduzmuşuq?!

Cəsür rəhbərlik əsgərimiz Əfqan Nuriyev həm Füzuli, həm Cəbrayıl, həm də Qubadlı rayon ərazilərində gedən hərbi əməliyyatlarda sahib olduğu telefon dəstəyi vasitəsilə manevr zamanı vacib döyüş məlumatlarını çatdırılmasında, komandirlərin operativ əmr və sərəcamlarının ötürülməsində heç bir səhə və yermirdi. Əfqanın məxtəli siqnallarla işləmək fərsəti komandiri daha çox razı salırdı. Ən sevindirici məsələ ondan ibarət idi ki, yalnız qələbə xəbərləri, ordumuzun irəli gətmək və uğurlu əks-həmlələr etmək barədə ötürüldüyü məlumatları onu qəbən çox sevindirir, şadıyana oyaq içərisində ön xəttin çətinliklərini, sənə mərhəmətliyini heç vəcine də almırdı. İmkan daxilində ata-anası ilə əlaqə saxlamağı da unutmurdu. Hər telefon danışıqında şanlı ordumuzun davamlı zəfər yürüşündən çox söz salır, məxfilik qaydalarını pozmur və ən başlıcası, ələ əsaslı mətləblərdən danışırdı ki, ailəsi ondan çox narahət olmasın.

Novabr ayının 3-də - Laçın rayonunun Gilebird kəndi azad edilən gün Əfqan sanki göyde uçurdu. Hamı böyük ruh yüksəkliyi ilə düşmənin acı meğlubiyyətindən söz salır, mənfur diğə məneviyyatlılığını gü-lüncə doğuran təzahürünü lağa qoyurdular. Hər şey gözümüz önündə baş verirdi. Super gərlərin əvvəlki arxasından məh-ran olu diğərlər yaman ürekaç qorpmacasına düşmüşdü. Əksəriyyəti fərset düşən kimi silahını, sursatını yerə necə gəldi ataraq fərarilik edirdilər. Hərbi qənimətimizin çoxu yararlı olduğuna görə bəzən erməni əsgərləri öz silahlarını gülləsi ilə cəhənnəmə yola salırdı.

Döyüş azacıq səngidiyinə görə komandirin göstərişinə əsasən ehtiyat qüvvələrimiz

bir-bir ön mövqeyə çıxarıldı. Növbəti həmlənin əmri gözlə-nirdi. Əfqanğilın hərbi hissə döyüşçülərinin qarşısına Səfi-yan kəndinin azad edilməsi tapşırığı qoyulmuşdu. Əfqan qələbə xəbərlərindən ələ coşa gəlmişdi ki, bir dəfə komandirə üz tutub ürekaç dedi ki, icazə verin, bu telefon dəstəyini bir neçə dəqiqəlik sənə yoldaşına verim və bir faşist erməniyi öz silahımla qorbagor edim ki, işğalçı ermənilər bizə göstərdikləri qəddar əməllərə cavab olaraq mənə də döyüşçü pa-yımı alsınlar. Komandir onun bu ciddi sözlərini xoş duyğularla qəbul etdi və cəsür əsgərin xahişini səmimi şəkildə cavablandırdı. Dedi ki, narahət olma, yaxşı rəhbərlik kimi sənə gördüyün əməllər də düşməne tutarlı bir zərbədir.

Nəhayət, hava qaraldı. Lakin seyrək atəş səsləri kəsil-mirdi. Haramzadə düşmənin mina atışlarına sərəst cavab verilir və tədricən irəli gedirdik. İki motoatıcı böyük qəfil həmlə etmək vəziyyətində qalmışdı. Təxminən axşam 20.00 rədələrində Əfqanın komandirinə bir qədər qabağda gedərək Səfiyan kəndində mövcud vəziyyəti müşahidə etmək tapşırığı verildi. Gecəgörmə cihazları vasitəsilə ətraf ərazi tam izlənilir və diğərlərin hər bir hərəkatı dəqiq müşahidə edilirdi. Əfqan öz cəsür komandiri ilə birgə irəliləyirdi. Gözlənilməz hər halda düşməni artilleriya atəşlərinə güc verdi. Onlar cavabsız qalmadı. Amma Əfqanğilın qabağda gəldiyi yoldan toz-dumanla büründü. Sən demə, onların hərəkatı qarşıda çox da uzaq olmayan düşməni yüksəkliyindən izlənilmişdi. QRAD mərmilərinin qəlpələri onların tərəfinə necə sancılıyaysa yerə qışılan komandir tütü pərdəsi altında qalmış rəhbərlikçisini səslədi:

- Əfqan, yaxşısanmı? Qəlpələrdən qoruna bildinmi?

Əfqan yara aldığı hissətse də, komandiri həyəcanlandırmıraq istədi:

- Yoldaş baş leytenant, yaxşıyam - deyər bütün ağırları-

nı içinə çəkərək susdu. Tez aşkarlanan ölüm faktı düşməni mərmilərinin düşdüyü yerdə mövqeyə tutan gənclə Sə-xavətlə bağlı oldu. Əfqan öz yarıları olduğunu halda təxminən beş addım ondan araq qəlpə zədəsinə məruz qalan cəhədaşına kömək etmək üçün rəhbər vasitəsilə tətixlə siqnalını göndərə bildi. Amma sol böyrəyinə sancılan qəlpə 3 dəqiqə sonra onu hərəkat etməyə imkan vermədi. Hər bir halda komandiri narahət etməmək üçün ağırlı ses çıxarmayı özünə reva bildirdi. Diğə ki, özünü sındırmıyaraq qabaqcadan arzuladıqı və uca Allahımız tərəfindən alınmış yazılmış qəza-qədər anbaan yaşayırdı. Amma asta-asta yerə və içinə süzülən qan axıntısı Əfqanın vəziyyətini birdən kəskinləşdirdi. Artıq komandiri duyuc salmaq məqamı yetişdi. Əfqan əlini sol boynuna sıxaraq yerə yıxıldı və komandirə məlumat verdi:

- Komandir, deyəsən, mən də yaranmışam... Baş leytenant MəhİR Şahmərzaadə telefon dəstəyini cəld əlinə alaraq ilkin yardım və tətixlə üçün sanitar təlimatçısının tez gəlməsini tələb etdi. Lakin Əfqanın şəhidlik arzusu gərəçləşməkdə idi. Zədə aldığı yer sənə qaradaşları tərəfindən təcili surətdə sarğılansa da, içəri çox qan axdığına görə təxminən 10 dəqiqə sonra göz-lərini əbədi alaraq yumdu.

İgid əsgərimiz Əfqan Nuriyev, necə deyərler, müqəddəs məzarla suculanan həyatına mərdanə surətdə “əlvida” dedi. Söz yox ki, biz igid şəhidimizə “əlvida” demədik. Ötən şəxsi həyat sınaqlarında olduğu kimi sənə imtahanında da öz dəyərli qiymətini aldı, müqəddəs şəhidlik statusuna sahib oldu. Amma yüksək əxlaq-döyüş məntiqiyyəti sayəsində özündən sonra bizim başımız üstündə özünə bənzərlik buludları saxlamadı. İki layiqli sahibti üçün danxan, növrəgi pozulmuş Laçınımız da qəm deyəsindən çıxma bildi. Təkcə Əfqanın deyil, diğər müqəddəs ruhlu şəhidlərimizin axan qanığı yerdə qoymayan mərd silahdaşlarımız həmin günün səhəri Laçın Səfiyan kəndini də daşnakların mürdar nəfəsindən təmizlədik.

İgid şəhidimiz Əfqan Nuriyev Samux rayonunun Sarqamış kəndinin tarixində ikinci şəhididir. O, 1-ci Qarabağ savaşında Murovdəng döyüş bölgəsində şəhidlik zirvəsinə ucaldığı Səlimov İntiqam Cənaat oğlunun qəhrəmanlığı əməlini davam etdirərək doğma Azərbaycanımızda sadiq bir oğlu kimi öz müqəddəs bərcun-u gücətlə yətinə yetirdi və ölmüdüdən sonra Ali Baş Komandanımız tərəfindən “Vətən uğrunda” illik lətifə edildi. Ötən 23 ildəki çox qısa, amma yüksək dəyərli ömrünə qəhrəmancasına ələ sərətil bir bəzək vuruldu ki, o bəzəyin gü-l-çək-ləri heç vaxt solan deyil...

İbrahim MƏSİMOĞLU
mühərrir və jurnalist,
ehtiyatda olan
polkovnik-leytenant

ram və əsas arzumu da budur. Bu kəlmələr heçqür ürekaç kəlmələri idi. Ona görə də ədəbiyyat müəllimi Qərənfil xanım onun bu yüksək ruh duyğulu, vətən qayətli fikirlərini dər zamanı bir neçə dəfə misal gətirmişdi. Hamı yaqin bilirdi ki, Əfqan qeyrətli vətən oğludur.

Haqlı olaraq deyirik ki, həyat bəşiklə məzar arasında sınaq müddətidir. Əfqan bir məktəbli kimi dər yoxlamalarında bəzən gərilləse də, ömür imtahan-larından kəsilsən oğul deyildi. Zəhmətkeş atası Rövşən kişinin, övladının anası Nəilə xanımın öyüd-nəsihətlərini həmi-